Η πρωθυπουργία του Γιώργου Παπανδρέου ξεκίνησε με τους καλύτερους οιωνούς, καθώς στο κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης αναδείχτηκε ηγέτης ο παλιός του συμφοιτητής και συγκάτοικος, Αντώνης Σαμαράς. Ήταν 29 Νοεμβρίου (2009), όταν, σε μια πρωτόγνωρη για τον χώρο διαδικασία, στην οποία ψήφισαν 782.136 μέλη του κόμματος, ο Μεσσήνιος πολιτικός εκλέχτηκε πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας με 50,06%, έναντι 39,72% που έλαβε η Ντόρα Μπακογιάννη και 10,22% ο Παναγιώτης Ψωμιάδης. Σε αντίστοιχη διαδικασία στο ΠΑΣΟΚ το 2007, είχαν ψηφίσει 738.078 μέλη και φίλοι του κινήματος.

Την επομένη (30 του μήνα) και για πρώτη φορά στα ελληνικά χρονικά, ο πρωθυπουργός συνεχάρη τον νεοεκλεγέντα αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης και τον κάλεσε στο πρωθυπουργικό μέγαρο για να συζητήσουν. Ξεκίνησε έτσι μια σύντομη περίοδος ανταλλαγής απόψεων ανάμεσα στην κυβέρνηση και την αξιωματική αντιπολίτευση, μέσα σε κλίμα συναίνεσης. Με πρώτα δείγματα την επανεκλογή του Κάρολου Παπούλια στην προεδρία της Δημοκρατίας στις 3 Φεβρουαρίου 2010 με 266 ψήφους υπέρ του (τρεις λιγότερες από τον Κωστή Στεφανόπουλο, όταν επανεξελέγη το 2000) και τις κινήσεις για κάθαρση του πολιτικού σκηνικού:

Στις 25 Ιανουαρίου 2010, η ελληνική βουλή ψήφισε ομόφωνα τη σύσταση νέας εξεταστικής επιτροπής για το σκάνδαλο της μονής Βατοπεδίου. Δυο μέρες αργότερα (27 του μήνα), επίσης ομόφωνα, ψήφισε και τη σύσταση εξεταστικής επιτροπής για το σκάνδαλο της Siemens. Και οι δυο υποθέσεις έμελλε να οδηγηθούν στο αρχείο, με τη σκιά της συγκάλυψης να βαραίνει την ατμόσφαιρα.

Αρχικά (28 Ιουνίου 2010), υπερψηφίστηκε πρόταση παραπομπής σε Προανακριτική Επιτροπή για το σκάνδαλο του Βατοπεδίου, πέντε στελεχών της Νέας Δημοκρατίας. Οι 282 παρόντες βουλευτές παρέπεμψαν τους Θ. Ρουσόπουλο (198 ψήφοι, έναντι 73 κατά), Ευ. Μπασιάκο (194 – 81), Π. Δούκα (177 – 81), Γ. Βουλγαράκη (167 – 91) και Αλ. Κοντό (186 – 77). Ο επίσης «κατηγορούμενος» Κ. Κιλτίδης απαλλάχτηκε με 212 ψήφους (έναντι 49). Λίγες ημέρες αργότερα (20 Ιουλίου 2010) και έπειτα από 11ωρη ανάκριση για το σκάνδαλο του Βατοπεδίου, ο διευθυντής του γραφείου του πρώην πρωθυπουργού, Κώστα Καραμανλή, Γιάννης Αγγέλου, αφηνόταν ελεύθερος με απαγόρευση εξόδου από τη χώρα και χρηματική εγγύηση 400.000 ευρώ (που, τελικά, μειώθηκε στα 150.000 ευρώ). Με τον καιρό, διαπιστώθηκε ότι για το σκάνδαλο είχε επέλθει παραγραφή ως προς τα πολιτικά πρόσωπα.

Είχε προηγηθεί (26 Μαΐου 2010) η κατάθεση στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής για το σκάνδαλο της Siemens, του Τάσου Μαντέλη που με φυσικότητα ομολόγησε ότι, στη

διάρκεια που ήταν υπουργός Μεταφορών επί κυβερνήσεων Κώστα Σημίτη, δέχτηκε «χορηγία» 200.000 μάρκων από τα μαύρα ταμεία της εταιρείας. Η ομολογία έδενε με εκείνη του άλλοτε «στρατηγού» του ΠΑΣΟΚ, Θόδωρου Τσουκάτου, που είχε παραδεχτεί (από τις 19 Ιουνίου του 2008) ότι το 1999 αποδέχτηκε πρόταση του πρώην γενικού διευθυντή της Siemens, Μιχάλη Χριστοφοράκου, για εισφορά ενός εκατομμυρίου μάρκων (περίπου 420.000 ευρώ), τα οποία, όπως είπε, είχε προωθήσει στα ταμεία του κόμματος. Όμως, επίσης με τον καιρό, διαπιστώθηκε ότι και το σκάνδαλο της SIEMENS είχε παραγραφεί για τα πολιτικά πρόσωπα. Και, στις 5 Απριλίου 2012, με τις ψήφους των όσων είχαν απομείνει βουλευτών του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ (164 ψήφοι), η Βουλή ψήφισε «συμβιβασμό» με τη SIEMENS: Η γερμανική εταιρεία είχε προκαλέσει ζημιά δύο δισεκατομμυρίων ευρώ στο ελληνικό δημόσιο και πάτσιζε με καταβολή 170 εκατομμυρίων και μια επένδυση άλλων εκατό εκατομμυρίων.

Ως προς τη διερεύνηση των σκανδάλων, η διακομματική συναίνεση εξαντλήθηκε στο πρόσωπο του πολιτικά «καμένου χαρτιού», Άκη Τσοχατζόπουλου: Μόλις στις 28 Απριλίου 2011, με 226 ψήφους, η Βουλή παρέκαμψε τη σύσταση εξεταστικής επιτροπής και παρέπεμψε την υπόθεση της αγοράς υποβρυχίων απευθείας σε προανακριτική επιτροπή με κατηγορούμενο τον επί ΠΑΣΟΚ υπουργό Άμυνας. Την 1η Ιουλίου (2011), η Βουλή αποφάσισε την άσκηση ποινικής δίωξης κατά του Άκη Τσοχατζόπουλου και για το αδίκημα της παθητικής δωροδοκίας (216 υπέρ, 9 κατά, 7 «παρών») και για το ξέπλυμα μαύρου χρήματος (215 υπέρ, 9 κατά, 8 «παρών»). Τελικά, στις 11 Απριλίου 2012, μέρα της προκήρυξης των εκλογών, ο Άκης Τσοχατζόπουλος συνελήφθη «εν πομπαίς και οργάνοις».

Όλα αυτά, όμως, ωχριούσαν μπροστά στην καταιγίδα που έμελλε να πλήξει τα λαϊκά στρώματα και τη μεσαία τάξη: Έχοντας τη συναίνεση των κομμάτων που εκπροσωπούσαν το 83,03% του εκλογικού σώματος (ΠΑΣΟΚ, ΝΔ, ΛΑΟΣ), ο πρωθυπουργός, με διάγγελμα προς τον ελληνικό λαό (2 Φεβρουαρίου 2010), εξήγγειλε μέτρα σοκ για την έξοδο της χώρας από τη δεινή οικονομική κρίση, στην οποία την είχε οδηγήσει η διακυβέρνηση από τον Κώστα Καραμανλή. Ως αντίβαρο, η κυβέρνηση διακήρυξε την πρόθεσή της να πατάξει την φοροδιαφυγή και την εισφοροδιαφυγή, βασικές αιτίες, όπως υποστήριζε, των πληγμάτων κατά των εργαζόμενων και των συνταξιούχων. Ως την πτώση της κυβέρνησης, μοναδικό «θύμα» των εξαγγελιών κατά των φοροφυγάδων υπήρξε η παραίτηση της Άντζελας Γκερέκου από τη θέση της υφυπουργού Τουρισμού (17 Μαΐου 2010), μετά την αποκάλυψη ότι ο σύζυγός της, τραγουδιστής Τόλης Βοσκόπουλος, χρωστούσε στην εφορία 5,5 εκατομμύρια ευρώ από το 1993 (η υπόθεση βρισκόταν στα δικαστήρια).

Στις 3 Μαρτίου (2010), ανακοινώθηκαν σκληρά μέτρα (τα ως τότε σκληρότερα που πάρθηκαν ποτέ) για τη διάσωση της Ελλάδας από την πτώχευση. Έξι μέρες αργότερα (9 του μήνα), έχοντας ολοκληρώσει ένα μαραθώνιο συναντήσεών του με τη Γερμανίδα καγκελάριο, Άγκελα Μέρκελ (στις 5 του μήνα), τον πρόεδρο της Γαλλίας, Νικολά Σαρκοζί (στις 7) και τον πρόεδρο των ΗΠΑ, Μπάρακ Ομπάμα, ο Γ. Παπανδρέου ανακοίνωσε την από τους Αμερικανούς κατάργηση της «βίζας» για τους Έλληνες που επιθυμούν να επισκεφθούν την χώρα, ενώ ήδη είχε δρομολογηθεί η δημιουργία ευρωπαϊκού και αμερικανικού μηχανισμού για την αποτροπή κερδοσκοπίας στον δανεισμό των κρατών όπως η Ελλάδα. Και, ανήμερα της εθνικής εορτής (25 Μαρτίου 2010), το ευρογκρούπ αποφάσισε ομόφωνα τη δημιουργία μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας, ενώ η Κεντρική Ευρωπαϊκή Τράπεζα έδινε ανάσα ρευστότητας στις ελληνικές τράπεζες.

Οι πρώτες σκιές βάρυναν την ατμόσφαιρα στις 11 Απριλίου 2010, όταν σε τηλεδιάσκεψη των υπουργών Οικονομικών της ζώνης του ευρώ και των κεντρικών τραπεζιτών αποφασίστηκε η χρηματοδότηση της Ελλάδας («εφ' όσον το ζητούσε») με 40 δισεκατομμύρια ευρώ (30 από τις ευρωπαϊκές χώρες και 10 από το ΔΝΤ). Δώδεκα ημέρες αργότερα, στις 23 Απριλίου 2010 και από το Καστελόριζο, όπου βρισκόταν, ο πρωθυπουργός Γιώργος Παπανδρέου ανακοίνωσε την προσφυγή της χώρας στον μηχανισμό στήριξης (Ε.Ε., Ε.Κ.Τ. και Δ.Ν.Τ., την περιβόητη «τρόικα»).

Η πρώτη γεύση του τι σήμαινε αυτό, ήρθε στις 2 Μαΐου (2010), όταν ανακοινώθηκαν σκληρά μέτρα, κυρίως κατά συνταξιούχων και δημοσίων υπαλλήλων, ενώ η χώρα εξασφάλιζε δανειακή βοήθεια - μαμούθ 110 δισεκατομμυρίων ευρώ από το ευρογκρούπ, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ. Η «συναίνεση» τελείωσε απότομα και ο λαός ξεχύθηκε στους δρόμους. Όμως, η μεγαλειώδης (5 Μαΐου 2010) ειρηνική διαδήλωση περίπου 100.000 ατόμων εναντίον των μέτρων που επέβαλε η τρόικα προκειμένου να δανείσει την Ελλάδα, σκιάστηκε από τον θάνατο τριών εργαζόμενων (Παρασκευή Ζούλια, 35 ετών, Αγγελική Παπαθανασοπούλου, 32 ετών και Επαμεινώνδας Τσακάλης, 36 ετών) στην τράπεζα Μαρφίν – Εγνατία εξαιτίας ασφυξίας. Την προκάλεσε ο καπνός φωτιάς από μολότοφ που εκσφενδόνισαν μέσα στο υποκατάστημα κουκουλοφόροι.

Την επομένη, 6 Μαΐου, με 172 ψήφους υπέρ, έναντι 121 κατά και τρία «παρών» ψηφίστηκε η συμφωνία με την τρόικα. Οι βουλευτές Σοφία Σακοράφα, Γιάννης Δημαράς και Βασίλης Οικονόμου που ψήφισαν «παρών», τέθηκαν εκτός κοινοβουλευτικής ομάδας του ΠΑΣΟΚ. Η Ντόρα Μπακογιάννη, που ψήφισε υπέρ των μέτρων, διαγράφηκε από τη ΝΔ, από την οποία, μια βδομάδα νωρίτερα (27 Απριλίου), είχε διαγραφεί και ο ως το 2007 υπουργός Αιγαίου, Αριστοτέλης Παυλίδης.

Το πολιτικό σκηνικό πήρε φωτιά με τον λαό να κατεβαίνει στους δρόμους διαδηλώνοντας και τις αναταράξεις να πλήττουν και τον ΣΥΡΙΖΑ: Έχοντας επικεφαλής τον βουλευτή Φώτη Κουβέλη, 350 στελέχη της ανανεωτικής πτέρυγας του Συνασπισμού αποχώρησαν (5 Ιουνίου 2010) από το έκτο συνέδριο του κόμματος. Αιτία, η άρνηση του Αλέξη Τσίπρα στην πρόταση για απεμπλοκή από τον ΣΥΡΙΖΑ που εμφάνιζε εξτρεμιστικές τάσεις. Στις 27 του μήνα, η ανανεωτική πτέρυγα, με επικεφαλής τον Φώτη Κουβέλη και τους βουλευτές Θανάση Λεβέντη, Νίκος Τσούκαλη, Γρηγόρης Ψαριανό, αποχώρησε από τον Συνασπισμό και εξάγγειλε την ίδρυση του κόμματος της Δημοκρατικής Αριστεράς. Το πρώτο συνέδριο έμελλε να γίνει στις 31 Μαρτίου (μέχρι 3 Απριλίου) 2011 και να εκλέξει πρόεδρο τον Φώτη Κουβέλη.

Στη Νέα Δημοκρατία, ο πρόεδρός της, Αντώνης Σαμαράς, διέγραψε από το κόμμα (19 Αυγούστου) και τον βουλευτή Χανίων, Χρήστο Μαρκογιαννάκη. Αιτία, η διαφαινόμενη πρόθεσή του να είναι υποψήφιος περιφερειάρχης Κρήτης, κόντρα στον εκλεκτό του κόμματος, Γιάννη Πλακιωτάκη.

Με όλα αυτά, η κυβερνητική πολιτική έδειχνε να βαλτώνει. Στις 7 Σεπτεμβρίου και, κατά

παγκόσμια πρωτοτυπία, στη 1.30 τα ξημερώματα αναγγέλθηκε δομικός ανασχηματισμός της κυβέρνησης Γ. Παπανδρέου. Το μεσημέρι, οι νέοι υπουργοί, αναπληρωτές υπουργοί και υφυπουργοί ορκίζονται ξενυχτισμένοι. Η νέα κυβέρνηση αριθμούσε 49 μέλη.

Είχε έρθει η ώρα των πρώτων στην ελληνική ιστορία εκλογών για την ανάδειξη περιφερειαρχών και δημάρχων στους δήμους που προέκυψαν από τις συνενώσεις του «σχεδίου Καλλικράτης». Έγιναν στις 7 Νοεμβρίου 2010, με την αποχή να ξεπερνά το 40%. Στον δεύτερο γύρο (14 του μήνα), η αποχή έφτασε το 53,23%. Το ΠΑΣΟΚ κέρδισε οκτώ περιφέρειες, έναντι πέντε της ΝΔ, που έχασε και τους δήμους Αθήνας (εκλέχτηκε ο Γ. Καμίνης) και Θεσσαλονίκης (εκλέχτηκε ο Γ. Μπουτάρης) αλλά «ξαναπήρε» τον Πειραιά (εκλέχτηκε ο Β. Μιχαλολιάκος).

Μια βδομάδα αργότερα (21 Νοεμβρίου), η Ντόρα Μπακογιάννη ανακοίνωσε τη δημιουργία του κόμματος Δημοκρατική Συνεργασία (ΔΗ.ΣΥ). Στις 23 του μήνα, ο αρχηγός της ΝΔ,

Αντώνης Σαμαράς, διέγραψε από το κόμμα τον βουλευτή Ηρακλείου, Λευτέρη Αυγεράκη, πέμπτο μέσα σε ένα χρόνο, μετά την κυρία Μπακογιάννη και τους Σκυλακάκη, Μαρκογιαννάκη και Κιλτίδη. Την επομένη (24 του μήνα), ο βουλευτής Ηλείας της ΝΔ, Γιώργος Κοντογιάννης, ανακοίνωσε ότι αποχωρεί από το κόμμα.

Ήταν 14 Δεκεμβρίου (2010), όταν ψηφίστηκε το σκληρό πολυνομοσχέδιο για τα επείγοντα μέτρα εφαρμογής του προγράμματος στήριξης της ελληνικής οικονομίας. Ο βουλευτής Βαγγέλης Παπαχρήστος αρνήθηκε να δώσει την ψήφο του με άμεση συνέπεια να διαγραφεί από την κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ.

Ξημερώματα, 12 Μαρτίου 2011, στις Βρυξέλλες, το συμβούλιο κορυφής της Ε.Ε. ενέκρινε την επιμήκυνση της αποπληρωμής του δανείου των 110 δισ. ευρώ προς την Ελλάδα, με παράλληλη μείωση του επιτοκίου δανεισμού κατά μία μονάδα (στο 4,2%). Στην Ελλάδα, όμως, τα πράγματα είχαν αγριέψει, καθώς τα κατά ριπές εισπρακτικά μέτρα γονάτισαν τον πληθυσμό. Η ανεργία σκαρφάλωσε στα ύψη και οι εργαζόμενοι και στον ιδιωτικό τομέα είδαν να χάνουν εισόδημα από τις περικοπές των μισθών, τον περιορισμό των ημερών εργασίας, την αντικατάσταση των συμβάσεων αορίστου χρόνου με άλλες ορισμένου και την μερική απασχόληση που εισέβαλαν στη ζωή των Ελλήνων με τη βούλα της τρόικα και την κυβερνητική ανοχή. Οι δειλές αρχικά επιθέσεις εναντίον πολιτικών έγιναν καθημερινή υπόθεση, ενώ η πολιτική ζωή εκτραχύνθηκε.

Στις 15 Ιουνίου (2011), με τους δεκάδες χιλιάδες «αγανακτισμένους» να έχουν καταλάβει τις πλατείες και να πολιορκούν την Βουλή και με την τρόικα (ΕΕ, ΕΚΤ, ΔΝΤ) να απαιτεί διακομματική συναίνεση, ο πρωθυπουργός και αρχηγός του ΠΑΣΟΚ, Γιώργος Παπανδρέου, παρ' όλο που διατηρούσε τη δεδηλωμένη στο κοινοβούλιο, πρότεινε στον αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης (ΝΔ), Αντώνη Σαμαρά, συγκυβέρνηση των δύο κομμάτων υπό την πρωθυπουργία προσώπου «κοινής εμπιστοσύνης». Το εγχείρημα δεν ολοκληρώθηκε, δυο βουλευτές του ΠΑΣΟΚ παραιτήθηκαν και η κυβέρνηση ανασχηματίστηκε με αναβάθμιση του Ευάγγελου Βενιζέλου (17 Ιουνίου).

Μόλις δώδεκα μέρες αργότερα (29 Ιουνίου), εκτεταμένες συγκρούσεις αστυνομίας και διαδηλωτών με πάνω από 400 τραυματίες σημάδευσαν την κρίσιμη συνεδρίαση της Βουλής: Η κυβέρνηση πέρασε το «μεσοπρόθεσμο» πρόγραμμα οδυνηρών μέτρων με 155 ψήφους (έναντι 138 κατά και πέντε που δήλωσαν «παρών») αλλά το ΠΑΣΟΚ έμεινε με 154 βουλευτές (από τους 160 που εξέλεξε) καθώς είχε ήδη ανεξαρτητοποιηθεί ο βουλευτής του, Γιώργος Λιάνης, ενώ εναντίον των μέτρων ψήφισε (και διαγράφηκε) και ο βουλευτής του, Παναγιώτης Κουρουμπλής. Από την ΝΔ αποχώρησε η Έλσα Παπαδημητρίου που ψήφισε υπέρ, και από τη ΔΗ.ΣΥ. ο Κ. Κιλτίδης που ανεξαρτητοποιήθηκε. Έμελλε να προσχωρήσει

στον ΛΑΟΣ.

Στις Βρυξέλλες, καθώς η ευρωζώνη παράπαιε, έβλεπαν τα πράγματα διαφορετικά: Στις 21 Ιουλίου (2011), μια έκτακτη σύνοδος κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφάσισε δραστικά μέτρα για τη διάσωση της Ελλάδας (νέο δάνειο 109 δισεκατομμυρίων ευρώ, επιτόκιο 3,5%, επιμήκυνση έως και 30 χρόνια, κούρεμα χρέους κατά 55 δισ. ευρώ και «σχέδιο Μάρσαλ» για την επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας). Γκρίζα σημεία ήταν οι εμπράγματες εγγυήσεις που ζητήθηκαν και η πιθανότητα να υπάρξει νέο μνημόνιο.

Η κυβερνητική ευφορία δεν κράτησε πολύ. Στις 20 Οκτωβρίου (2011), βίαιες συγκρούσεις με ένα νεκρό, τον 53χρονο συνδικαλιστή του ΠΑΜΕ, Δημήτρη Κοτζαρίδη, συνόδευσαν την ψήφιση του σκληρού πολυνομοσχεδίου που η κυβέρνηση έφερε στη Βουλή, προκειμένου, όπως είπε, να εξασφαλίσει την έκτη δόση του δανείου της τρόικα. Το ΠΑΣΟΚ έμεινε με 153 (από τους αρχικά 160) βουλευτές καθώς διαγράφτηκε και η, πρώην υπουργός, Αλέκα Κατσέλη, επειδή καταψήφισε το άρθρο 37 για τις συλλογικές συμβάσεις.

Παρ' όλα τα σκληρά μέτρα που έκαναν τον ελληνικό πληθυσμό να στενάζει, οι κυβερνητικές αποτυχίες συνεχίζονταν σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Η «συμφωνία της 21ης Ιουλίου» αποδεικνυόταν ανεπαρκής.

Τα ξημερώματα της 27ης Οκτωβρίου (2011), στις Βρυξέλλες, με αμέτοχη την ελληνική κυβέρνηση και έπειτα από δεκάωρες διαπραγματεύσεις, αποφασίστηκε το «κούρεμα» του σε ομόλογα (τα κατείχαν κυρίως τράπεζες και ελληνικά ασφαλιστικά ταμεία) ελληνικού χρέους κατά 50%, νέο δάνειο ύψους 130 δισεκατομμυρίων ευρώ με μικρότερο επιτόκιο και μόνιμη παρουσία της τρόικα στην Ελλάδα, για να εποπτεύει την εφαρμογή των συμφωνηθέντων. Υπολογίστηκε ότι με αυτό το μέτρο, η Ελλάδα θα χρωστά το 2020 όσα χρωστούσε το 2009.

Ξεκίνησε το δεκαήμερο της τρέλας, με την κυβέρνηση να προσπαθεί να πείσει συμπολίτευση, αντιπολίτευση και λαό ότι η συμφωνία, που της επιβλήθηκε, δε σημαίνει και νέα αντιλαϊκά μέτρα. Την επομένη, 28 Οκτωβρίου, μέγα πλήθος κόσμου ματαίωσε στη Θεσσαλονίκη την στρατιωτική παρέλαση (για πρώτη φορά από την καθιέρωσή της), ενώ ο

πρόεδρος της Δημοκρατίας αποχώρησε από την εξέδρα των επισήμων. Σε πάρα πολλές μαθητικές παρελάσεις σημειώθηκαν αποδοκιμασίες των πολιτικών, τόσο από τους παρελαύνοντες νεαρούς και νεαρές, όσο και από τα πλήθη που παρακολουθούσαν.

Σε μια προσπάθεια εκτόνωσης, ο πρωθυπουργός κάλεσε σε συνεδρίαση την κοινοβουλευτική ομάδας του ΠΑΣΟΚ (31 του μήνα). Εκεί, ανακοίνωσε ότι θα ζητήσει ψήφο εμπιστοσύνης από τη Βουλή και ότι θα προκηρύξει δημοψήφισμα με ερώτημα «ναι ή όχι στη νέα δανειακή σύμβαση». Ως χρόνο διεξαγωγής του προσδιόρισε τον Ιανουάριο του 2012.

Προκλήθηκε σεισμός ανά την υφήλιο! Τα χρηματιστήρια κατρακύλησαν, οι αξιωματούχοι της Ευρώπης προσπαθούσαν να κρατήσουν την ψυχραιμία τους, η αντιπολίτευση τον κατάγγειλε ως ανεύθυνο τυχοδιώκτη και το ΠΑΣΟΚ κινδύνευσε να διαλυθεί, με τη βουλευτή Μιλένα Αποστολάκη να ανεξαρτητοποιείται αφήνοντας το κυβερνών κόμμα με 152 βουλευτές. Στις χώρες της ευρωζώνης ξεκίνησε συζήτηση, αν και εκεί θα έπρεπε να γίνουν δημοψηφίσματα με ερώτημα, αν οι λαοί θέλουν να μετάσχουν (να δανείσουν στην Ελλάδα) στη νέα δανειακή σύμβαση. Τη λύση έδωσαν ο πρόεδρος της Γαλλίας, Νικολά Σαρκοζί, και η καγκελάριος της Γερμανίας, Άγκελα Μέρκελ, που κάλεσαν τον Γ. Παπανδρέου να παρουσιαστεί μπροστά τους («δείπνο εργασίας», το αποκάλεσαν) στις Κάννες όπου ξεκινούσε η σύνοδος του G20.

Μεσάνυχτα της 2ας Νοεμβρίου (2011), Σαρκοζί και Μέρκελ ανακοίνωσαν ότι το δημοψήφισμα ορίστηκε για της 4 Δεκεμβρίου με ερώτημα «ναι ή όχι στο ευρώ». Και διευκρίνισαν ότι, ώσπου να υπάρξει απάντηση, παγώνουν η εκταμίευση της 6ης δόσης του προηγούμενου δανείου και η υπογραφή της νέας σύμβασης. Ο Έλληνας πρωθυπουργός εμφανίστηκε ζεματισμένος να συμφωνεί. Ξαφνικά, η Ελλάδα έμπαινε σε περιπέτειες με ζητούμενο, αν θα παραμείνει στην ευρωζώνη ή θα επιστρέψει στη δραχμή!

Στο υπουργικό συμβούλιο της επομένης, ο Γ. Παπανδρέου πείστηκε να μη πραγματοποιήσει το δημοψήφισμα και να προχωρήσει σε σχηματισμό κυβέρνησης εθνικής ανάγκης ή εθνικής σωτηρίας (με πρωθυπουργό πρόσωπο κοινής εμπιστοσύνης), ενώ, μετά την ψήφιση της νέας δανειακής σύμβασης, θα προκηρύσσονταν εκλογές. Στην κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ που συγκλήθηκε αμέσως μετά, δήλωσε πως κυβέρνηση εθνικής ανάγκης είναι η δική του! Στους εξεγερμένους βουλευτές προστέθηκαν και εξεγερμένοι υπουργοί. Ξημερώματα της 5ης Νοεμβρίου (2011), η κυβέρνηση πήρε ψήφο εμπιστοσύνης (152, συν την Αλέκα Κατσέλη που επανεντάχθηκε στην κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ,153 η, υπέρ, 145 κατά), με τη δέσμευση ότι ο Γ. Παπανδρέου θα προχωρήσει στον σχηματισμό κυβέρνησης «ευρύτατης αποδοχής».

Ακολούθησε ένα ακόμα τρελό πενθήμερο με τα ονόματα των υποψηφίων πρωθυπουργών να εναλλάσσονται κατά ριπές και τη μία δήλωση να αναιρεί την προηγουμένη. Τελικά, απόγευμα της 9ης Νοεμβρίου, ο πρωθυπουργός με διάγγελμά του προς τον ελληνικό λαό, ανακοίνωσε ότι παραιτείται και μεταβαίνει στο προεδρικό μέγαρο για να προτείνει, σε συμβούλιο αρχηγών των κομμάτων (ΠΑΣΟΚ, ΝΔ και ΛΑΟΣ, καθώς η Αριστερά δεν μετείχε), νέο πρωθυπουργό. Η ρήση «απόλυτα θεσμική επιλογή» και οι διαρροές, φωτογράφιζαν τον Φίλιππο Πετσάλνικο (πρόεδρο της Βουλής και δικό του άνθρωπο). Η κατακραυγή, τόσο στο ΠΑΣΟΚ όσο και στη ΝΔ, και η εκρηκτική αποχώρηση από το συμβούλιο των αρχηγών του προέδρου του ΛΑΟΣ (Γιώργου Καρατζαφέρη) που κατάγγειλε παιχνίδια των δυο άλλων κομμάτων, ματαίωσαν τις εξαγγελίες. Ορίστηκε νέα συνάντηση για την επομένη. Επιλέχτηκε και αποδέχτηκε ο ακαδημαϊκός Λουκάς Παπαδήμος, ως το 2010 αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ήταν 10 Νοεμβρίου 2011.

Την επομένη, ορκίστηκε κυβέρνηση 49 προσώπων! Από αυτά, εκτός του «κοινής εμπιστοσύνης» πρωθυπουργού, έξι ανήκαν στη ΝΔ, τέσσερα στον ΛΑΟΣ, 36 στο ΠΑΣΟΚ, ένας ήταν πρώην υπουργός της κυβέρνησης Σημίτη που ανέλαβε το υπουργείο Εσωτερικών (Τάσος Γιαννίτσης) και ένας πρώην δικαστικός που ανέλαβε το Επικρατείας (Γιώργος Σταυρόπουλος).

Πήρε ψήφο εμπιστοσύνης με 255 «ναι» και 38 «όχι», ανάμεσα στα οποία και του Πάνου Καμένου που έμελλε να διαγραφεί από την κοινοβουλευτική ομάδα της ΝΔ (από την οποία είχε διαγραφεί και ο βουλευτής Σ. Χατζηγάκης, επειδή ανακάλυψε χουντικά σταγονίδια στο κόμμα του). Τα «όχι» των βουλευτών του ΠΑΣΟΚ, Χρήστου Κατσούρα και Τσετίν Μανταζή, δεν είχαν συνέπειες από το κόμμα τους.

Τρεις μήνες αργότερα, ανακοινωνόταν ότι η ανεργία είχε ξεπεράσει το 20% (πάνω από ένα εκατομμύριο οι άνεργοι), ενώ το 27,9% των κατοίκων της χώρας ζούσε κάτω από το όριο της φτώχειας. Προκειμένου να υλοποιηθούν οι αποφάσεις της 26/27ης Οκτωβρίου 2011, η τρόικα ζήτησε να υπάρξει νέο μνημόνιο με τσάκισμα των μισθών του ιδιωτικού τομέα, 15.000 απολύσεις στον δημόσιο μέσα στο 2012, πετσόκομμα των συντάξεων και μια ακόμα σειρά εξοντωτικών μέτρων που «θα διασφάλιζαν τους πιστωτές». Σε μαραθώνια συνεδρίαση (ξεκίνησε μεσημέρι 8 Φεβρουαρίου 2012 και έληξε ξημέρωμα 9 του μήνα), οι αρχηγοί των τριών κομμάτων που εστήριζαν την κυβέρνηση είπαν «ναι σε όλα». Παρ' όλα αυτά, η ανακοίνωση για το κούρεμα του χρέους και η έγκριση της νέας δανειακής σύμβασης

αναβλήθηκαν: Η τρόικα ζήτησε το «ναι σε όλα» να έχει και την έγκριση της Βουλής, ως νόμος του κράτους. Ακολούθησε παραίτηση από την κυβέρνηση δύο υφυπουργών του ΠΑΣΟΚ και των τεσσάρων υπουργών και υφυπουργών του ΛΑΟΣ (ο αρχηγός του κόμματος, Γ. Καρατζαφέρης μετέτρεψε το «ναι» σε «όχι»), ενώ, σε δραματικούς τόνους, ο πρωθυπουργός Λ. Παπαδήμος καλούσε τους βουλευτές ΠΑΣΟΚ και ΝΔ να υπερψηφίσουν το νέο μνημόνιο, οι Γ. Παπανδρέου και Αντ. Σαμαράς έθεταν θέμα κομματικής πειθαρχίας και πέντε βουλευτές (τέσσερις του ΠΑΣΟΚ, οι Π. Στασινός Άρτας, Δ. Βαρβαρίγος Ζακύνθου, Π. Ζούνη Β' Αθήνας και Αργ. Λαφαζάνης Χαλκιδικής καθώς και ένας της ΝΔ, ο Ν. Λέγκας Τρικαλων) υπέβαλαν τις παραιτήσεις τους από το βουλευτικό αξίωμα. Παραίτηση υπέβαλε και η Μάγια Τσόκλη του ΠΑΣΟΚ, μετά την ψηφοφορία αυτή και αφού είχε υπερψηφίσει το μνημόνιο.

Η ψήφιση του νέου μνημονίου ορίστηκε για την εφιαλτική Κυριακή, 12 Φεβρουαρίου:

Το κέντρο της Αθήνας, για άλλη μια φορά, μετατράπηκε σε κόλαση καθώς στους δρόμους διαδήλωναν χιλιάδες πολίτες και κουκουλοφόροι συγκρούονταν με την αστυνομία, έβαζαν φωτιές σε κτίρια και κατέστρεφαν καταστήματα: Ανάμεσα σε άλλα, καταστράφηκαν 170 καταστήματα και 17 τράπεζες, ενώ πυρπολήθηκαν και εννέα διατηρητέα νεοκλασικά κτίρια.

Την ίδια ώρα, στη Βουλή παιζόταν το δράμα της χώρας. Το νέο μνημόνιο πέρασε με 199 ψήφους. Από το ΠΑΣΟΚ που ήταν υπέρ του «ναι», δώδεκα ψήφισαν «όχι», έξι προτίμησαν να μην είναι παρόντες και τέσσερις ψήφισαν «παρών» επί της αρχής και κατά του άρθρου 1 που αναφέρεται στα εργασιακά. Διαγράφηκαν και οι 22. Από τη ΝΔ που επίσης ήταν υπέρ του «ναι», είκοσι ψήφισαν «όχι», ένας (Μ. Κεφαλογιάννης) απείχε. Διαγράφηκαν όλοι. Μαζί τους (22ος) και ο Π. Καμένος που είχε διαφοροποιηθεί πρόσφατα. Από τον ΛΑΟΣ που απείχε, παρόντες ήταν δύο που ψήφισαν υπέρ. Διαγράφηκαν κι αυτοί. Ο ένας από τους διαγραμμένους (Μάκης Βορίδης) παρέμεινε στην κυβέρνηση ως υπουργός. Και οι δυο έμελλε να παραιτηθούν από βουλευτές και να ενταχθούν στη ΝΔ.

Το ξημέρωμα της Δευτέρας, 13 Φεβρουαρίου 2012, βρήκε την Αθήνα κατεστραμμένη και το κοινοβούλιο σε νέα διάταξη:

ΠΑΣΟΚ 131 βουλευτές έναντι 160 που εξελέγησαν υπό τη σημαία του.

ΝΔ 62 βουλευτές έναντι 91 που εξελέγησαν υπό τη σημαία της.

ΚΚΕ 21 βουλευτές, όσοι εξελέγησαν υπό τη σημαία του.

ΛΑΟΣ 14 βουλευτές έναντι 15 που εξελέγησαν υπό τη σημαία του.

ΣΥΡΙΖΑ 9 βουλευτές έναντι 13 που εξελέγησαν υπό τη σημαία του.

Ανεξάρτητοι 63! Ο κανονισμός της Βουλής δεν αναγνώριζε τα κόμματα Δημοκρατική Αριστερά και Δημοκρατική Συμμαχία, τα οποία από καιρό στελέχωσαν κάποιοι από τους ανεξάρτητους.

Δυο βδομάδες αργότερα (28 του μήνα), πέντε από τους διαγραφέντες της ΝΔ ψήφισαν υπέρ των εφαρμοστικών νόμων του μνημονίου που είχαν καταψηφίσει και επανέκαμψαν στο κόμμα (ο Μ. Κεφαλογιάννης ήταν ανάμεσά τους). Υπέρ ψήφισε και ένας από τους διαγραφέντες του ΠΑΣΟΚ.

Παρ' όλα αυτά, η τρόικα δεν ήταν ευχαριστημένη: Ήθελε και τις υπογραφές των αρχηγών των κομμάτων που ψήφισαν υπέρ. Της στάλθηκαν και αυτές. Απαίτησε να ρυθμιστεί και το θέμα με κάποια 130 εκατομμύρια που έλειπαν από τον λογαριασμό. Βρέθηκαν με νέες περικοπές σε κύριες και επικουρικές συντάξεις. Τελικά, ξημερώματα 21 Φεβρουαρίου, στο Γιουρογκρούπ των Βρυξελλών πάρθηκαν οι τελικές αποφάσεις:

«Κούρεμα» του ελληνικού χρέους κατά 53,5% (περίπου 107 δισεκατομμύρια ευρώ) και νέο δάνειο άλλων 130 δισεκατομμυρίων. Με άνοιγμα ειδικού λογαριασμού, ώστε τα χρήματα του δανείου να πηγαίνουν κατά προτεραιότητα στην εξόφληση των τόκων των προηγούμενων δανείων, με το αγγλικό δίκαιο να διέπει τις συναλλαγές για το κούρεμα, με πια μόνιμη την παρουσία της τρόικα στην Αθήνα, με μόνιμο υπεύθυνο για την είσπραξη φόρων, με…, με…

Για μια ακόμα φορά, η «Ελλάδα σώθηκε». Οι οίκοι αξιολόγησης Fitch και Moody's δεν είδαν το πράγμα ακριβώς έτσι. Υποβάθμισαν την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας στο σκαλί αμέσως πριν από την χρεωκοπία. Πιο οξύς, ο οίκος Standard & Poor's την υποβάθμισε στην κατηγορία της επιλεκτικής χρεοκοπίας.

Το κούρεμα του χρέους (PSI) ολοκληρώθηκε στις 8 Μαρτίου: Η εθελοντική συμμετοχή έφτασε στα 85,8% των από ιδιώτες κατεχομένων ελληνικών ομολόγων που διέπονται από το ελληνικό δίκαιο. Την επομένη, με την άδεια του Eurogroup, ενεργοποιήθηκαν οι «ρήτρες συλλογικής δράσης» και η εθελοντική μετατράπηκε σε υποχρεωτική συμμετοχή που κάλυψε το 97,7% των κατεχομένων από ιδιώτες ομολόγων. «Ιδιώτες» χαρακτηρίστηκαν και τα ασφαλιστικά ταμεία, από τα οποία πήραν ετσιθελικά 24 δισεκατομμύρια των αποθεματικών τους. Το χρέος κουρεύτηκε κατά 105 δισεκατομμύρια ευρώ και άνοιξε τον δρόμο για καινούριο δάνειο 130 δισεκατομμυρίων ευρώ. Μόνο που, για να εκταμιευτούν τα χρήματα αυτά, προϋπόθεση ήταν η κυβέρνηση να ανακοινώσει μέχρι τον Ιούνιο, μέτρα ύψους 11,5 δισεκατομμυρίων ευρώ για τη διετία 2013 – 14.

Ο οίκος αξιολόγησης Fitch αποφάνθηκε ότι επήλθε «περιορισμένη χρεοκοπία» (restricted default). Ο οίκος Moody's ότι «η Ελλάδα έχει χρεοκοπήσει». Η Διεθνής Ένωση Συμφωνιών Ανταλλαγής και Παραγώγων (ISDA) αποφάσισε ότι στην Ελλάδα συνέβη «πιστωτικό γεγονός» (χρεοκοπία).

Τον ίδιο καιρό, ανακοινώθηκε ότι η ανεργία ξεπέρασε το 21% (στοιχεία Δεκεμβρίου 2011) με τους επίσημα ανέργους να φτάνουν τους 1.033.507, με τα ποσοστά στους νέους να χτυπούν το 51,1% (περισσότεροι οι άνεργοι από τους εργαζόμενους).

Ο Πάνος Καμένος δημιούργησε το κόμμα «Ελεύθεροι Έλληνες», στο οποίο βρήκαν στέγη κάποιοι από τους διαγραμμένους της ΝΔ, και οι Αλέκα Κατσέλη και Χάρης Καστανίδης ίδρυσαν το κόμμα «Κοινωνική Συμφωνία», στο οποίο βρήκαν στέγη κάποιοι από τους διαγραμμένους του ΠΑΣΟΚ. Το οποίο ΠΑΣΟΚ, στις 18 Μαρτίου, απέκτησε νέο πρόεδρο: Τον Ευάγγελο Βενιζέλο. Ανακοινώθηκε ότι στην ψηφοφορία μετείχαν 236.151 μέλη και φίλοι του κινήματος (αριθμός που έγινε δεκτός με καχυποψία). Ήταν μοναδικός υποψήφιος και έλαβε 230.105 ψήφους (4.662 τα λευκά, 1.384 τα άκυρα). Στην προηγούμενη αναμέτρηση (του 2007), με αντιπάλους τους Γιώργο Παπανδρέου και Κ. Σκανδαλίδη, είχαν ψηφίσει 738.078 και ο Ευ. Βενιζέλος είχε λάβει το 38,5% (282.230 ψήφους).

Λίγες μέρες αργότερα, ο νέος αρχηγός κάλεσε τους διαγραμμένους να επιστρέψουν στο

κόμμα. Οι πολλοί ανταποκρίθηκαν με ανακούφιση. Επιτέλους, οι εκλογές ορίστηκαν για τις 6 Μαΐου 2012. Ήταν κόλαφος:

Η οργισμένη ψήφος των Ελλήνων ψηφοφόρων γκρέμισε τα κόμματα εξουσίας φέρνοντας μεν τη ΝΔ πρώτο κόμμα αλλά με μόλις 18,85% (από 33,48% που είχε λάβει το 2009, όταν είχε πέσει στο ως τότε ιστορικό χαμηλό της) με 108 βουλευτές στο κοινοβούλιο και το ΠΑΣΟΚ τρίτο κόμμα με 13,18% (από 43,92% το 2009) με μόλις 41 βουλευτές (από 160 που είχε εκλέξει την προηγούμενη φορά). Θριαμβευτής των εκλογών, ο ΣΥΡΙΖΑ αναδείχθηκε δεύτερο κόμμα με 16,78% (από 4,60% το 2009), εξέλεξε 52 βουλευτές. Οι Ανεξάρτητοι Έλληνες του Πάνου Καμένου ήρθαν τέταρτοι με 10,50% και 33 βουλευτές, με πέμπτο το ΚΚΕ (8,48% και 26 βουλευτές) και έκτη την Χρυσή Αυγή με 6,97% και 21 βουλευτές. Έβδομο κόμμα, η Δημοκρατική Αριστερά έλαβε 6,10% και εξέλεξε 19 βουλευτές. Ο ΛΑ.Ο.Σ έμεινε εκτός Βουλής, με 2,93%, όπως και τα κόμματα Οικολόγοι Πράσινοι (2,90%), Δημοκρατική Συμμαχία της Ντόρας Μπακογιάννη (2,55%) κ.λπ.

(τελευταία επεξεργασία, 18.5.2012)